

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการมานั้น สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์
2. เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย สรุปการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Plan)

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1.1 การศึกษาเอกสาร (Documentary Study) ผลการศึกษาเอกสารระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ในปัจจุบันโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ แบ่งโครงสร้างการบริหารออกเป็น 4 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มอำนวยการ 2) กลุ่มบริหารงานวิชาการ 3) กลุ่มบริหารงานทั่วไป และ 4) กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน รับผิดชอบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีงานในความรับผิดชอบ 6 งาน คือ 1) งานสำนักงาน 2) งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) งานส่งเสริมระเบียบวินัย 4) งานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด 5) งานรักษาความปลอดภัย และ 6) งานเครือข่าย ผู้ปกครองนักเรียนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากการสนทนากลุ่ม พบว่า สภาพปัจจุบันมีการดำเนินงานโดยมีครูที่ปรึกษาห้องเรียนละ 2 คน สภาพปัญหาได้แก่ 1) ครูขาดคู่มือที่ปรึกษานักเรียน 2) การนิเทศภายในขาดระบบ 3) ครูขาดการจัดการความรู้ 4) นักเรียนบางส่วนไม่ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ส่วนความต้องการพัฒนา ได้แก่ 1) ต้องการการจัดให้มีคู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน 2) ต้องการให้มีการนิเทศภายในที่เป็นระบบ 3) ต้องการให้จัดประชุมอบรมชี้แจงการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษานักเรียน 4) ต้องการให้กำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ เป็นต้น

1.3 การศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ครู และนักเรียน พบว่า มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ขั้นปฏิบัติตามแผน(Act) และการสังเกต (Observe)

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2556 โดยมีผู้เข้าประชุม คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Participants) รวมทั้งสิ้น จำนวน 23 คน ผลการประชุมได้ข้อสรุปคือให้มีการจัดทำโครงการ 5 โครงการ ประกอบด้วย 1) โครงการจัดทำคู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน 2) โครงการนิเทศภายใน 3) โครงการประชุมการใช้คู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน 4) โครงการศึกษาดูงาน และ 5) โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยยาเสพติด

และอบายมุข สรุปรายการดำเนินงานทั้ง 5 โครงการ ดังนี้

1. โครงการจัดทำคู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันจัดทำคู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน เพื่อให้ครูที่ปรึกษา ได้นำไปประกอบการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยบทที่ 1 ความสำคัญ ความหมาย วัตถุประสงค์ ประโยชน์ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บทที่ 2 กิจกรรมการดำเนินงาน บทที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน วิธีการ และเครื่องมือ บทที่ 4 ระเบียบว่าด้วยการปกครองนักเรียน บทที่ 5 แบบฟอร์มเอกสาร และบทที่ 6 ปฏิทินปฏิบัติงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน และเกณฑ์การเจริญเติบโต น้ำหนัก และส่วนสูง ของนักเรียน

2. โครงการประชุมครูที่ปรึกษานักเรียน จัดประชุมครูที่ปรึกษานักเรียน เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. โครงการศึกษาดูงาน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย จำนวน 11 คน ได้เดินทางไปศึกษาดูงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ณ โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2556 และครูที่ปรึกษานักเรียน จำนวน 106 คน ไปศึกษาดูงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา 2 กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2557 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูได้รับความรู้ และประสบการณ์จากการศึกษาดูงาน และสามารถนำไปพัฒนางานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้

4. โครงการนิเทศภายใน มีวัตถุประสงค์เพื่อ นิเทศกำกับติดตามผลการดำเนินงานของครูที่ปรึกษานักเรียน ระหว่าง เดือนพฤษภาคม 2556 ถึง เดือนมีนาคม 2557

5. โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติด และอบายมุข มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียน มีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีกิจกรรมหลักคือ 1) สร้างแหล่งเรียนรู้ 2) ดูแลช่วยเหลือ และ 3) เอื้อเฟื้อด้วยคุณธรรม

6. ผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามตัวบ่งชี้ สรุปรายการดังนี้

6.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 ร้อยละของครูที่ปรึกษา ที่คู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน ครูที่ปรึกษาทุกคน มีคู่มือที่ปรึกษานักเรียน จากการศึกษาความคิดเห็นครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพบว่าคู่มือครูมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.35

6.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 ร้อยละของครูที่ปรึกษานักเรียน ที่ได้รับการนิเทศภายใน จากการศึกษาความคิดเห็นครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โครงการนิเทศภายใน มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.43

6.3 ตัวบ่งชี้ที่ 3 ร้อยละของครูที่ปรึกษานักเรียนที่เข้าประชุมการใช้คู่มือครู

ที่ปรึกษานักเรียน จากการศึกษาความคิดเห็นครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีความพึงพอใจต่อการประชุม อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.35

6.4 ตัวบ่งชี้ที่ 4 ร้อยละของครูที่ปรึกษานักเรียนที่ไปศึกษาดูงาน จากการศึกษาความคิดเห็นครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีความคิดเห็นต่อการไปศึกษาดูงานอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.22

6.5 ตัวบ่งชี้ที่ 5 ร้อยละของนักเรียน ที่มีทักษะในการหลีกเลี่ยงป้องกันภัยอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จากการศึกษาความคิดเห็นครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีความคิดเห็น ต่อการดำเนินงาน อยู่ในระดับดีเด่น มีค่าเฉลี่ย 3.46

3. ชั้นสะท้อนผล (Reflect)

ตอนที่ 3 การศึกษาผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ศึกษาผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ ดังนี้

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Participants) ผลการศึกษาความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 23 คน พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.48 สภาพปัญหา อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.05 และมีความต้องการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.92

3.2 ครู ผลการศึกษาความคิดเห็นครู 132 คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ครู มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.32 สภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.35 และมีความต้องการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.08

3.3 นักเรียน ผลการศึกษาความคิดเห็นนักเรียน 354 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียน มีความคิดเห็น ต่อสภาพปัจจุบัน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.28 สภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.62 และมีความต้องการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.69

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย สรุปได้ว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.48 ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.32 และนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.28 ซึ่งทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3.4 ผลการประชุมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จากการประชุมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจัดขึ้น ณ ห้อง 1723 อาคารวิริยะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2557 ระหว่างเวลา 13.00-16.00 นาฬิกา มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ ประโยชน์ ของการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ซึ่งได้ ข้อสรุปในครั้งนี่ว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นด้วย กับหลักการและรูปแบบของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้พัฒนาขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ศิริ ถีอาสนา (2549 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : กรณีศึกษา สอดคล้องกับ จุรีวรรณ มณีแสง (2543 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ของสถาบันการศึกษาพยาบาล เอกชน และสอดคล้องกับ จารุวรรณ ปทุมศรี (2547 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบ การเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษา สำหรับสาขา วิชาการบริหารการศึกษา ระดับปริญญา มหาบัณฑิต ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งวิทยานิพนธ์ที่อ้างถึง ดังกล่าวนี มีการจัดประชุมสัมมนาอึง ผู้ทรงคุณวุฒิ ในขั้นตอนนำเสนอผลการวิจัย และได้ข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และการ นำไปประยุกต์ใช้ ในหน่วยงานทางการศึกษาเป็นอย่างดี

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการวิเคราะห์มาตรฐาน 3 มาตรฐาน และ 17 ตัวบ่งชี้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดทำเป็นแผนเพื่อพัฒนาองค์ประกอบ 5 ด้าน ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การ ส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อภิปรายผล

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้วางแผนปฏิบัติตามแผน เก็บรวบรวมข้อมูล และร่วมกันสะท้อน ผล เพื่อการปฏิบัติที่ดีกว่าเดิม ตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยขั้นตอนการสังเกต และเก็บรวบรวมข้อมูล ได้พบข้อมูลที่สำคัญหลายประการ สมควรนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์

1.1 สภาพปัจจุบัน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน กาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จากการศึกษาเอกสาร (Documentary Study) ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน การจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการสอบถามความ คิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม ปรากฏว่าการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ วีระพงษ์ วีระนาคินทร์ (2542 : บทคัดย่อ)

ที่ศึกษา เรื่อง การปฏิบัติงานปกครองนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานปกครองนักเรียนโดยส่วนรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียน มีวินัยคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการแก้ไขพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียน ด้านการวางแผนงานปกครองนักเรียน ด้านการบริหารงานปกครองนักเรียน และด้านการประเมินผลงานปกครองนักเรียน เมื่อพิจารณาจำแนกตามตัวแปร ขนาดโรงเรียน พบว่า มีการปฏิบัติงานปกครองนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยส่วนรวม และเป็นรายด้าน เช่นเดียวกัน ทุกขนาดโรงเรียน ยกเว้น โรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ที่การปฏิบัติในด้านการส่งเสริมพัฒนา ให้นักเรียนมีวินัยคุณธรรม และจริยธรรมอยู่ในระดับมาก และคณะกรรมการปกครองนักเรียน ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานปกครองนักเรียน โดยส่วนรวม และเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยคณะกรรมการปกครองนักเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงกว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่ แต่ไม่สอดคล้องกับ สุริยา นุตตะวัตติ (2556 : เว็ปไซต์) ที่วิจัย เรื่อง การดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเพชรพิทยาคม โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ผลการวิจัย พบว่าครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเพชรพิทยาคม โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับ ดิลก อภิรักษ์ชิต (2556 : เว็ปไซต์) ที่วิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชินีบูรณะ ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมือง นครปฐม จังหวัดนครปฐม ใช้หลักการจัดการอย่างมีคุณภาพ อย่างเป็นระบบของEdward Deming (PDCA) 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นวางแผน (P) ประกอบด้วย การวางแผนดำเนินการ การศึกษาสภาพปัญหา และการวิเคราะห์สภาพปัญหา ขั้นดำเนินการ (D) ประกอบด้วย การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนงาน/ปฏิทินปฏิบัติงาน การสร้างความตระหนักความเข้าใจ การดำเนินการ ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการตั้งคณะกรรมการเครือข่าย ขั้นตรวจสอบ (C) ประกอบด้วย การนิเทศ กำกับติดตามงาน ประเมินเพื่อทบทวน ประเมินผล เพื่อตรวจสอบ และรายงานผลการดำเนินการขั้นปรับปรุง (A) ประกอบด้วย การนำผลการประเมินไปใช้ ปรับปรุงพัฒนา และดำเนินการ 2) ผลการดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่า พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน หลังจากการดำเนินการ เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ลดลง และความพึงพอใจของครู ที่ปรึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ในการดำเนินการต่อระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน มีความพึงพอใจโดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกันทุกกิจกรรม และไม่

สอดคล้องกับ เสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์ (2552 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 อยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพปัญหา การดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์ พิทยาสรรพ์ จากการศึกษาเอกสาร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสนทนากลุ่ม และการ สอบถาม กลุ่มตัวอย่าง พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านที่ 2 กระบวนการ ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีการวางระบบ การบริหารงาน ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีการ จัดการความรู้ ในการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านที่ 3 บัณฑิต ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตัว บ่งชี้ที่ 4 นักเรียนมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และตัวบ่งชี้ที่ 5 สถานศึกษามีสื่อ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 15) ที่ได้ศึกษาผล การดำเนินการทดลองใช้ ระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน กับโรงเรียนนำร่อง 7 โรงเรียน ซึ่งพบปัญหาได้แก่ 1) ด้านระบบงาน ผู้รับผิดชอบขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการประสานงาน ขาดการทำงานเป็นทีม 2) ด้านบุคลากร ครูที่ปรึกษามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อระบบงาน ครูบางส่วนไม่นำข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียน มา วิเคราะห์ ทำให้ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของนักเรียน 3) ด้านผู้ปกครองนักเรียน ผู้ปกครอง บางส่วน ไม่ให้ความร่วมมือปกปิดข้อมูลบุตรหลาน 4) ด้านเครื่องมือเอกสาร ขาดการจัดเก็บเป็น ระบบ เภมณฑ์การคัดกรองนักเรียนไม่ชัดเจน และ 5) ด้านการบันทึกข้อมูล การบันทึกข้อมูล นักเรียนไม่ละเอียด อาจส่งผลเสียต่อนักเรียน

1.3 ความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการศึกษาเอกสาร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสนทนากลุ่ม และการศึกษาความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สำคัญ โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า มีความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ สนศรี (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา เรื่อง การพัฒนาครูที่ปรึกษา ด้านการดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเสวย วิทยาการ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษา พบว่า ก่อนการพัฒนาครูที่ปรึกษาขาด ความรู้ความเข้าใจ ด้านการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่ได้นำระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ โดยอยู่ในระดับมาก หลังจากการดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การ ประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การมอบหมายงาน การนิเทศกำกับติดตามในวงรอบที่ 1 พบว่า กรอบการศึกษาค้นคว้าทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) การคัดกรอง

นักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน ครูที่ปรึกษา มีการพัฒนาตนเอง ในด้านการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความรู้ความเข้าใจ เรื่องการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ใช้เครื่องมือที่หลากหลายขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว การคัดกรองนักเรียน สามารถวิเคราะห์ข้อมูล จัดกลุ่มนักเรียนมีปัญหา/ปกติได้ การส่งเสริมนักเรียน มีการส่งเสริมนักเรียนที่หลากหลาย การป้องกันและแก้ไขปัญหา ที่มีการนำข้อมูลไปใช้แก้ไขปัญหาคือได้ผล

2. การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ดำเนินการ ตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การวางแผน (Plan) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ดำเนินการโดยการศึกษาเอกสารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสนทนากลุ่ม และการศึกษาความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงได้กำหนดโครงการ โดยจัดทำเป็นแผนพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำไปพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จำนวน 5 โครงการ ประกอบด้วย 1) โครงการจัดทำคู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน 2) โครงการประชุมการใช้คู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน 3) โครงการนิเทศภายใน 4) โครงการศึกษาดูงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 5) โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โดยจัดทำเป็นแผนพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำไปพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์

2.2 ขั้นการนำแผนไปปฏิบัติ (Action) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้นำแผนพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ไปสู่การปฏิบัติจริง โดยหลอมรวมเข้ากับแผนปฏิบัติราชการประจำปี เป็นเสมือนงานปกติงานหนึ่ง ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ดำเนินการตามหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กล่าวคือ การวางแผน การประชุม การดำเนินการ การนิเทศติดตามผล

3. การสังเกตและรวบรวมผล (Observation) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ดำเนินการสังเกตและรวบรวมผลการดำเนินงานของโครงการต่างๆ ทั้ง 5 โครงการ ตั้งแต่ก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างการดำเนินงานตามโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการ โดยการมีส่วนร่วมของคณะครูโดยการยึดหลักการมีส่วนร่วม ในการวางแผน ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผล โดยการสอบถาม สังเกต สัมภาษณ์ การบันทึกภาคสนาม เป็นต้น

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection) ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย และคณะครู ได้ร่วมกันสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ในระหว่างการดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อวัดและประเมินผลการดำเนินงานว่า กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในโครงการนั้น บรรลุตาม เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ตลอดจนการให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนางาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในการบริหารและการปฏิบัติงาน เช่น การพูดคุย การสังเกต การประชุม การสอบถาม และการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย กำหนดโครงการในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จำนวน 5 โครงการ ประกอบด้วย

4.1 โครงการจัดทำคู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน จากการที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย และคณะกรรมการดำเนินการ จัดทำคู่มือครูที่ปรึกษา และได้ทำการประชุมชี้แจงกับคณะครู และมอบคู่มือให้ครู นำไปใช้ประกอบการปฏิบัติงานนั้น จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ พบว่า มีความคิดเห็นต่อคู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.31 มีความสอดคล้องกับ อภินันทนา แสนทวี (2556 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนโคกสูงวิทยา จังหวัดลพบุรี เมื่อจัดทำคู่มือ แล้วดำเนินการต่อ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการประเมินคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตาม แนวโรงเรียนวิถีพุทธ พบว่า มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีความคิดเห็นเฉลี่ย 4.62 สอดคล้องกับ อร่าม เสือเดช (2549 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของคู่มือไว้ดังนี้ 1) คู่มือปฏิบัติงานถือเป็นบรรทัดฐาน สำหรับการปฏิบัติงาน คือช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมี กฎเกณฑ์ ไม่ว่าจะใครจะเป็นผู้ปฏิบัติ หรือปฏิบัติต่อใครทำให้เกิดแบบแผนที่ดี 2) ช่วยให้ ผู้ปฏิบัติงานตระหนักในหน้าที่ และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน 3) ใช้เป็นคู่มือใหม่ในการฝึก บุคลากรใหม่ทำให้สามารถเรียนรู้งานได้ถูกต้องรวดเร็ว 4) ช่วยลดเวลาและลดความผิดพลาด และความบกพร่องในการปฏิบัติงาน 5) ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและ 6) ช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการทำงาน

4.2 โครงการประชุมครูที่ปรึกษานักเรียน เมื่อจัดทำคู่มือครูที่ปรึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ประชุมครูที่ปรึกษา เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ และบทบาทของครูที่ปรึกษานักเรียน ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้คู่มือครู กิจกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระบวนการดำเนินงาน วิธีการ เครื่องมือ ระเบียบโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ว่าด้วยการ ปกครองนักเรียน ปีการศึกษา 2556 ระเบียบว่าด้วยการตัดคะแนนความประพฤตินักเรียน แบบฟอร์มเอกสาร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน และนำหนังสือ ส่วนสูง นักเรียน จากการศึกษาความคิดเห็นครู ที่มีต่อการประชุมการใช้คู่มือครูที่ปรึกษา

นักเรียน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการประชุมการใช้คู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.35

4.3 โครงการนิเทศภายใน ในการดำเนินงานตามโครงการนิเทศภายใน ของการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบ มีส่วนร่วมผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย กำหนดโครงการเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 โครงการ ได้แก่ โครงการจัดทำคู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน โครงการประชุมครูที่ปรึกษา โครงการศึกษาดูงาน โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข และโครงการนิเทศ ภายใน จากการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในพบว่าอยู่ใน ระดับมาก มีความสอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา (2544 : 8 - 10) ที่กล่าวถึงขั้นตอนการ ดำเนินงาน ในการบริหารจัดการ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน iva จากแผนปฏิบัติการที่ โรงเรียนกำหนดเรียบร้อยแล้ว ผู้บริหารและคณะครูทุกคน ก็ร่วมกันดำเนินงานตามแผนโดยใน ระหว่างดำเนินงาน ผู้บริหารโรงเรียน ควรสนับสนุนส่งเสริม ให้ครูทุกคน ทำงานอย่างมีความสุข และดำเนินการตามนี้

4.3.1 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร เพื่อการปฏิบัติงานตาม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.2 กำกับติดตามทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด ฝ่าย และยกระดับ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริม ให้มีการดำเนินงานตามแผน

4.3.3 ให้การนิเทศให้คำปรึกษา แนะนำ เพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาคู่มือที่อาจจะมีรวมทั้งการเชิญวิทยากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถให้แก่ครูทุกคนหรือให้ไปรับ การฝึกอบรมจากหน่วยงานภายนอกนอกจากนี้ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่ายและหัวหน้า ระดับแต่ละระดับ ก็ควรดำเนินการสนับสนุน ส่งเสริม ให้ครูทำงานร่วมกัน อย่างมีความสุขและ ทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อการดำเนินงาน ที่มีประสิทธิภาพ

และมีความสอดคล้องกับ วรรณวิศา พฤกษามาศ (2554 : บทคัดย่อ) ที่วิจัย เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายใน ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับรองมาตรฐาน การศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน ของ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการและเลขานุการ ของคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ภายใน ของโรงเรียนที่ได้รับการประเมินมาตรฐานที่ 13 ระดับดีในรอบแรก และมีผลการประเมิน รอบสองมาตรฐานที่ 11 ระดับดีมากทั้งในระดับปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 128 โรงเรียนละ 3 คนรวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น

384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบและแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า 1) การวางแผนการนิเทศ มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศภายใน มีการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล ตามความจำเป็นและเร่งด่วน และกำหนดเป้าหมาย และทางเลือก ในการปฏิบัติงาน จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน นิเทศภายในโรงเรียน และจัดทำแผนงาน/โครงการ 2) การดำเนินการนิเทศ พบว่า มีการประชุมชี้แจงคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ กำหนดวิธีการเลือกกิจกรรมนิเทศ มาใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายใน มีการกำกับ ติดตามการดำเนินการนิเทศภายใน และมีการสร้างขวัญและกำลังใจ ให้แก่ผู้ดำเนินงาน 3) การประเมินผลการนิเทศ พบว่า มีการประเมินผลก่อนการปฏิบัติ ระหว่างการปฏิบัติ และหลังการปฏิบัติงาน นิเทศภายใน ส่วนใหญ่มีการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอน

4.4 โครงการศึกษาดูงาน ในการศึกษาเอกสารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการสนทนากลุ่ม ข้อเสนอสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ควรจัดศึกษาดูงานให้กับคณะทำงานในสังกัดกลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน เพื่อจะได้เป็นการเปิดวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน จากการนำคณะผู้ร่วมวิจัยไปศึกษาดูงาน ที่โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด จากการสอบถามครูที่ไปศึกษาดูงาน พบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.22 สอดคล้องกับ รัตนา เนื่องแก้ว (2550 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งกล่าวว่ารูปแบบของการพัฒนาบุคลากรตามแนวคิดของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน มี 5 ด้านคือ 1) การปฐมนิเทศเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรในองค์การ ที่เข้ามาทำงานใหม่หรือผู้ที่รับราชการมานานแล้ว แต่เพียงย้ายสับเปลี่ยนหรือหมุนเวียนมาปฏิบัติงานหน้าที่ใหม่ เพื่อให้สมาชิกใหม่เข้าใจวัตถุประสงค์รวมทั้งเรียนรู้สภาพแวดล้อมขององค์การ เพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานและเป็นประโยชน์ในการทำงานต่อไป 2) การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่มีระเบียบแบบแผนซึ่งมุ่งหมายที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความชำนาญ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงการกระทำหรือพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคล 3) การส่งเสริมด้านวิชาการมีวัตถุประสงค์ให้บุคลากร ได้รับความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น และสามารถทำได้หลายรูปแบบเน้นในเรื่องของการให้ความรู้ 4) การส่งไปศึกษาดูงาน เป็นการเพิ่มพูนวุฒิของบุคลากรให้มีความรู้ยิ่งขึ้น การที่บุคลากรทำงานอยู่ที่ใดนานๆ ความรู้ความสามารถอาจล้าสมัย ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีใหม่ๆหรืออาจใช้วิธีการใหม่ๆไม่เป็น จึงต้องส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานในหน่วยงานที่มีระบบการทำงานที่ดีและทันสมัย และ 5) การส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ เป็นการพัฒนาบุคลากรอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้บุคลากรมีความรู้เพิ่มขึ้น หรืออาจได้รับความรู้ใหม่ซึ่งอาจทำได้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

4.5 โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข จากการสนทนากลุ่มและการประชุมเชิงปฏิบัติการ ข้อเสนอของที่ประชุมประการหนึ่งก็คือ การจัดทำโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข เพื่อป้องกันภัยอันตรายจากยาเสพติดและอบายมุขต่างๆ ที่จะแพร่ระบาดเข้าไปสู่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านการปราบปรามป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล ที่นำปัญหายาเสพติดไปเป็น “วาระแห่งชาติ” ที่ทุกกระทรวงทุกหน่วยงานจะต้องให้ความร่วมมือในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด จากการดำเนินโครงการดังกล่าว ทำให้นักเรียนโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและอบายมุข มีพฤติกรรมที่เหมาะสม นักเรียนผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ร้อยละ 95.12 ได้รับรางวัลสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติด จากกระทรวงศึกษาธิการ และจากการศึกษาความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข พบว่า มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 3.46

3. การศึกษาผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ทำการศึกษาผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. การศึกษาความคิดเห็นของครู
3. การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน

ในการศึกษาความคิดเห็น ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ครู และนักเรียน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก การที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ครู และนักเรียน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อยู่ในระดับมาก อาจมีปัจจัยเนื่องมาจาก การที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ดำเนินการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ดังนี้ คือ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยการศึกษเอกสาร การสนทนากลุ่ม และการใช้แบบสอบถาม 2) การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำโครงการ 5 โครงการ คือ 1) โครงการจัดทำคู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน 2) โครงการประชุมการใช้คู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน 3) โครงการนิเทศภายใน 4) โครงการศึกษาดูงาน และ 5) โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข 3) การศึกษาผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

โดยการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ครู และนักเรียน ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังกล่าว มีความสอดคล้องกับ หลักการในการพัฒนาระบบตามที่ Smith (1993 : 81) Bigs and others (1980 : 45) Edwards (1985 : 20) และ วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (2556 : เว็บไซต์) ที่เสนอแนวคิดในการพัฒนาระบบคล้ายคลึงกัน คือ

1. ขั้นการวางแผนระบบ (System Planning) เป็นขั้นตอนแรก ของการพัฒนาระบบ โดยการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด อย่างเป็นทางการว่า มีการร้องขอให้มียระบบใหม่

2. ขั้นการศึกษาความต้องการของระบบ (System Requirements) เป็นการ จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งมีความสำคัญ ต่อการสร้างแนวทางที่ต้องการพัฒนา ประกอบด้วย ขั้นตอนย่อย คือ 1) การวิเคราะห์ระบบและการปฏิบัติการ 2) การสำรวจความต้องการของระบบ ผู้ใช้ 3) การใช้วิธีการสนับสนุนในด้านเทคนิค การออกแบบ และทบทวนเกี่ยวกับแนวความคิด ที่ต้องการให้เป็นทางเลือกต่างๆ และ 5) การประเมินทางเลือกและจัดทำแผนในการพัฒนา

3. ขั้นการพัฒนาระบบ (System Development) เป็นขั้นตอนซึ่งเริ่มต้นด้วยการ ยอมรับแนวความคิด ซึ่งได้มีการออกแบบ และประเมินในขั้นตอนที่ผ่านมา และจะจบลงด้วยการ พัฒนา ให้เป็นระบบที่มีความสมบูรณ์

4. ขั้นการนำระบบไปปฏิบัติ (System Implementation) เป็นขั้นตอนสำคัญ หลังจากที่มีการทดสอบระบบแล้ว ก็จะนำไปสู่การปฏิบัติจริง ในขั้นนี้จะต้องมีการปรับแต่งเพื่อให้ ระบบมีความเหมาะสม กับการใช้งานอีกครั้งหนึ่ง และจะต้องมีการทบทวนผลการปฏิบัติ หลังจากที่ได้มีการนำเอาระบบ ไปสู่การดำเนินการจริง ทั้งนี้เพื่อให้ระบบมีการพัฒนาขึ้น มีความ สมบูรณ์มากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ อีกทั้งยังเป็นการรักษาระบบให้คงอยู่ต่อไปอีกด้วย

ขณะเดียวกันในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน กานสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับ ลักษณะสำคัญ ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตามที่เครสเวลล์ (Creswell, 2002 : 614) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไว้ว่า 1) มีจุดเน้นนำไปสู่ การปฏิบัติ 2) การดำเนินการวิจัยร่วมกัน ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง 3) เป็นกระบวนการที่เป็นพลวัต (Dynamic Process) ของเกลียวปฏิสัมพันธ์ ที่มีกระบวนการย้อนกลับ และนำไปสู่ การพัฒนาขั้นต่อไป (Back and Forth) จากผลสะท้อนของสิ่งที่เป็นปัญหา การเก็บรวบรวม ข้อมูล และการปฏิบัติ 4) การพัฒนาแผนการดำเนินงานต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ และ 5) มีการนำเสนอผลการวิจัย ต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียนในท้องถิ่น ชุมชน และ บุคลากรทางการ ศึกษา เป็นต้น

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกานสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นอกจากจะดำเนินไปตามหลักการพัฒนา

ระบบ ตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้นแล้ว การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ใช้เทคนิค การบริหารคุณภาพการศึกษา คือ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2543 : ค-ง) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ดำเนินการวิจัยโดยการขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากผู้บริหาร โรงเรียน การประสานงานกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รองผู้อำนวยการ คณะครู นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียน จึงทำให้บุคลากรตามที่กล่าวมานั้นได้มีส่วนร่วมตาม กระบวนการวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นการวิจัย ระหว่างการดำเนินการวิจัย และจนกระทั่งสิ้นสุดการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ยึดหลักการการบริหารแบบ มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management) กล่าวคือ 1) การขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียน เพื่อดำเนินการวิจัย 2) การแจ้งให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คณะครูและบุคลากรใน โรงเรียนทราบ 3) การแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานตามโครงการ 4) การดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 5) การนิเทศภายใน และ 6) การประเมินผลการดำเนินการวิจัย โดย คณะกรรมการในแต่ละโครงการ ได้มีการประสานการทำงานร่วมกันตั้งแต่เริ่มโครงการ ระหว่าง การดำเนินโครงการ และสิ้นสุดโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2543 : 39) ที่ กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารระดับสูงให้การสนับสนุนในการจัดทำระบบ 2) การจัดระบบข้อมูลผลการปฏิบัติงาน การที่ผู้บริหารจะมีข้อมูล ในการตัดสินใจได้ดีขึ้น ได้แก่ 1) การพัฒนาตัวบ่งชี้ 2) การพัฒนาระบบ สารสนเทศ และ 3) การพัฒนาบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ 3 E ของการบริหารแบบมุ่ง ผลสัมฤทธิ์ ดังที่ เมธินี จิตติขานนท์ (2556 : เว็บไซต์) กล่าวว่า มีจุดเน้น คือ 1) ความประหยัด (Economy) 2) ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และ 3) ความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness)

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้นำเทคนิคการบริหารคุณภาพ การศึกษานำมาใช้ ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม อีกประการหนึ่ง คือการประเมินเชิงดุลยภาพ หรือการบริหารเชิงดุลยภาพ (Balanced Scorecard) โดยผ่านกระบวนการวัดและประเมินใน 4 ด้านหลัก ตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วีระเดช เชื้อนาม. 2546 : 28-29) คือ 1) มุมมอง ด้านการเรียนรู้ และการเจริญเติบโต โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ดำเนินการประชุม ให้ความรู้ครูที่ปรึกษานักเรียน เกี่ยวกับกิจกรรม ขั้นตอน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ตามคู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน 2) มุมมองด้านกระบวนการภายในองค์กร นวัตกรรมที่

เกิดขึ้นในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครั้งนี้ คือ คู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน การประชุมครูที่ปรึกษานักเรียน การศึกษาดูงาน การนิเทศภายใน และการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดและอบายมุข 3) มุมมองด้านลูกค้า จากการสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ และบันทึกการส่งงานของครูที่ปรึกษาพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ครู และนักเรียนมีความพึงพอใจ ต่อการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 4) มุมมองด้านการเงิน ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินการวิจัยโดยยึดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กล่าวคือ ยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความคุ้มค่า และดำเนินการวิจัยโดยอาศัยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีตามหลักวิชาการ ตามหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมโดยยึดหลักจรรยาบรรณ 10 ประการ ของผู้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตามที่ วิโรจน์ สารรัตน์ (2554 : 67) กำหนดไว้ คือ 1) รับผิดชอบต่อการรักษาความลับ 2) ผู้ร่วมวิจัยเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้อย่างเสมอภาค 3) ทิศทางการวิจัย และผลลัพธ์ที่คาดหวังเกิดจากการตัดสินใจร่วมกัน 4) ผู้ร่วมวิจัยมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย 5) มีการปรึกษาหารือร่วมกันและข้อเสนอแนะ ที่ได้รับการเห็นชอบจากทุกฝ่าย 6) การสังเกตหรือตรวจสอบเอกสารต้องได้รับอนุญาตก่อน 7) ผลการดำเนินงาน เปิดโอกาสให้ผู้อื่นให้ข้อเสนอแนะได้ 8) ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์งานเขียนหรือทัศนะของคนอื่น 9) ผู้วิจัยต้องแสดงให้เห็นทราบถึง ธรรมชาติของกระบวนการวิจัยตั้งแต่เริ่มแรก และ 10) ผู้ร่วมวิจัย ต่างมีอิทธิพลต่อการทำงาน และผู้ไม่ประสงค์มีส่วนร่วมต้องได้รับการยอมรับ และเคารพในสิทธิส่วนบุคคล และการดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการวิจัยโดยการมีส่วนร่วม ของฝ่ายบริหาร ครู นักเรียน และบุคลากร โดยฝ่ายบริหาร ครู นักเรียน และบุคลากร และเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ครูบุคลากร และฝ่ายบริหาร โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ เป็นสำคัญ

ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับ สุริยา นุตตะวัตติ (2550 : บทคัดย่อ) ที่วิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเพชรพิทยาคมโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ผลการวิจัย พบว่า 1) โรงเรียนมีการดำเนินงานตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 8 โครงการ ประกอบด้วย 1) โครงการปฐมนิเทศ และปรับสภาพนักเรียนใหม่ 2) โครงการขับเคลื่อนกลยุทธ์สร้างวินัยจราจร 3) โครงการส่งเสริมกิจกรรมสู่ความเป็นเลิศ 4) โครงการสานสัมพันธ์พ่อแม่ครูสู่ลูกรัก 5) โครงการเป็นหญิงต้องรักนวลสงวนตัว 6) โครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรม 7) โครงการอบรมนักเรียนแกนนำทีมเผ่าระวางยาเสพติด และ 8) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการฝึกวินัย และความรับผิดชอบ 2) การศึกษาความพึงพอใจของครู นักเรียน

ผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเพชรพิทยาคม โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม พบว่า ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับ ดิลก อภิรักษ์ขิต (2556 : เว็บไซต์) ที่วิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชินีบูรณะ ผลการวิจัย พบว่า 1) กระบวนการดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ใช้หลักการจัดการ อย่างมีคุณภาพ อย่างเป็นระบบของ Edward Deming (PDCA) 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นวางแผน (P) ประกอบด้วย การวางแผนดำเนินการ การศึกษาสภาพปัญหา และการวิเคราะห์สภาพปัญหา ขั้นดำเนินการ (D) ประกอบด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการ จัดทำแผนงาน ปฏิทินปฏิบัติงาน การสร้างความตระหนัก/ความเข้าใจ การดำเนินการ ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่าย ขั้นตรวจสอบ (C) ประกอบด้วย การนิเทศ กำกับติดตามงาน ประเมินเพื่อทบทวน ประเมินผลเพื่อตรวจสอบ และรายงานผลการดำเนินการขั้นปรับปรุง (A) ประกอบด้วย การนำผลการประเมินไปใช้ ปรับปรุง พัฒนา และดำเนินการ 2) ผลการดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่า พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน หลังจากการดำเนินการ เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ลดลง และความพึงพอใจของครู ที่ปรึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ในการดำเนินการต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกันทุกกิจกรรม

สอดคล้องกับ รังสันต์ โพธิราช (2556 : เว็บไซต์) ที่วิจัย เรื่อง การพัฒนาระดับคุณภาพการประกันคุณภาพตามมาตรฐาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับคุณภาพการประกันคุณภาพ ตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า โดยภาพรวม โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 มีระดับคุณภาพการประกันคุณภาพ ตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับดีเด่น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีเด่นทุกด้าน 2) ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ ของครูที่ปรึกษา ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก และ 3) ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 โดยภาพรวมผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 อยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : บทคัดย่อ) วิจัย เรื่อง การวิจัยและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จังหวัด

เสียงราย ผลการวิจัย พบว่า ในระยะที่ 1 ได้ทราบข้อมูลพื้นฐานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของทุกโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และได้พบจุดแข็งทั้ง 8 โรงเรียน ที่มีความสำคัญต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในระยะที่ 2 พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้น เมื่อทดลองใช้ในโรงเรียนกลุ่มทดลอง มีประสิทธิภาพส่งผลให้คุณภาพนักเรียนเพิ่มขึ้น ภายหลังจากทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ. 01

สอดคล้องกับ อรทัย ฉัตรภูติ (2554 : บทคัดย่อ) ที่วิจัย เรื่อง การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบไตรภาคี เพื่อลดพฤติกรรมผิดวินัย ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยประเภทต่างๆ ที่มีต่อพฤติกรรมผิดวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 2) พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ และ 3) ประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมผิดวินัย ของนักเรียน โดยอาศัยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบไตรภาคีที่กำหนดขึ้น ผลการวิจัย พบว่า 1) อิทธิพลของครอบครัวมีผลต่อการขาดเรียนโดดเรียน และการไว้ผมยาวผิดระเบียบของนักเรียน 2) อิทธิพลของโรงเรียนมีผลต่อการขาดเรียนโดดเรียน การไว้ผมยาวผิดระเบียบของนักเรียน แต่งกายผิดระเบียบ ใช้เครื่องสำอางเพื่อการเสริมสวย เทียบเร่ร้อนในที่สาธารณะ ชัดเขียนทำลายสาธารณสมบัติ มั่วสุม ก่อความเดือดร้อน แสดงกิริยาวาจาไม่สุภาพ ดื่มสุรา เทียบสถานค้าประเวณี และ ประพฤติตนในเชิงชู้สาว 3) อิทธิพลในการคบเพื่อน มีผลต่อการขาดเรียนโดดเรียน ไว้ผมยาวผิดระเบียบของทางโรงเรียน แต่งกายผิดระเบียบ แสดงกิริยาวาจาไม่สุภาพ และเที่ยวดิสโก้เทค ผับ บาร์ 4) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ มีผลต่อการดื่มสุราและ มีวัตถุระเบิด อาวุธติดตัว 5) สื่อสารมวลชน มีผลต่อการเที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน ดื่มสุรา และ เที่ยวดิสโก้เทค ผับ บาร์ 6) อบรมมุขต่างๆ มีผลต่อพฤติกรรมผิดวินัยทุกตัว ในส่วนของประสิทธิภาพ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้ในช่วงหลังพบว่า จำนวนครั้งที่นักเรียนกระทำผิดวินัย ก่อนกับหลังการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบไตรภาคีไปใช้ ของทั้งสามโรงเรียน พบว่ามีพฤติกรรมผิดวินัย 14 ข้อที่แตกต่างกัน โดยที่หลังการใช้คู่มือ จำนวนครั้งที่นักเรียนกระทำผิดวินัย น้อยกว่าก่อนนำคู่มือไปใช้ และโรงเรียนแต่ละแห่งมีสัดส่วนการลดลง ที่แตกต่างกันด้วย นั่นคือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบไตรภาคีที่นำไปใช้มีประสิทธิภาพ สูงกว่าระบบเดิม

สอดคล้องกับ ธงชาติ วงษ์สุวรรณ (2554 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีชื่อว่า “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วม” (PSSS) ประกอบด้วยระบบย่อย 4 ระบบ ได้แก่ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบตรวจสอบ (Observe) และระบบสะท้อนผล (Reflect) ทุกระบบมีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ

ขั้นตรวจสอบและขั้นสะท้อนผล 2) ผลการทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วม พบว่า ด้านการใช้ประโยชน์ของระบบ ตอบสนองต่อความต้องการของทุกฝ่าย ซึ่งทำให้เกิดการดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน ภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านความเป็นไปได้ ในการปฏิบัติจริงเป็นที่ยอมรับเหมาะสมกับการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย ด้านความเหมาะสม พัฒนาระบบโดยให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน คำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นหลัก ดำเนินการด้วยความรับผิดชอบ และมีจรรยาบรรณ ด้านความถูกต้องน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับความสำคัญ และจำเป็นของระบบ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ไว้อย่างชัดเจน ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ทั้งด้านนักเรียน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัว มีทักษะทางสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ครูผู้สอนนำผลการดำเนินงาน ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนนำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ไปใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียน หลักสูตร และคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนได้รับการยอมรับการสนับสนุน และการร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

บทเรียนที่ได้รับจากการวิจัย (Lesson Learned)

1. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ดำเนินการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ 1)การวางแผน (Plan) 2) การปฏิบัติตามแผน (Action) 3) การสังเกตและประเมินผล (Observation) และ 4) การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflect) ในการดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เทคนิคการบริหารที่นำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) 2) การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์(Result Based Management) และ 3) การประเมินแบบดุลยภาพ (Balanced Scorecard) เทคนิคการวิจัยที่ใช้ในครั้งนี้ได้แก่ การศึกษาเอกสาร (Documentary Study) การสนทนากลุ่ม (Documentary Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การสัมภาษณ์ และการสังเกต เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม บันทึกการประชุม เป็นต้น

2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การศึกษาถึงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการศึกษาถึงผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งการที่จะพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ได้อย่างเป็นระบบ บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ได้นั้น จะต้องมาจากกระบวนการบริหารเชิงระบบ ที่ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การสังเกตและประเมินผล และการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัยผู้ร่วมวิจัยและบุคลากรในโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ยึดหลักการทำงานโดยการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย (Democratic Process) ในการขับเคลื่อนพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกัน การเคารพสิทธิ การเคารพในเสรีภาพทางความคิด การให้เกียรติ การยกย่องชมเชยซึ่งกันและกัน จึงทำให้การดำเนินการวิจัย ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย ในโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ เป็นอย่างดี

3. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

3.1 ผู้บริหาร คณะครู และบุคลากร มีความตระหนักรู้ (Awareness) ในการสร้างเป้าหมายร่วมกัน ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญและเป็นหัวใจที่สำคัญในการพัฒนา ดังพระบรมราโชวาท ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทาน ให้กับหน่วยงานและพสกนิกรชาวไทย ในการพัฒนาโครงการต่างๆ ไว้ว่า “เข้าใจ” “เข้าถึง” และ “พัฒนา” จะทำให้เป็นบันไดที่นำไปสู่การพัฒนาและประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

3.2 ผู้บริหาร และฝ่ายบริหาร ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนทำให้การปฏิบัติงาน ประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี

3.3 การบริหารโดยการใช้เทคนิคการบริหารยุคใหม่ เช่น การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management : RBM) และ การใช้การประเมินแบบดุลยภาพ (Balanced Scorecard) ตลอดจนการนำเทคนิคการบริหารอื่นๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อโรงเรียน

3.4 การทำงานเป็นทีม เป็นปัจจัยในการนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหาร และการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันจะเป็นการสร้างความรักความสามัคคี ให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ ให้กับครูที่ศึกษานักเรียนได้อีกทางหนึ่ง การใช้กระบวนการในการนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ สม่่าเสมอ และนำผลการนิเทศไปเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงาน จะเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูที่ปรึกษา ได้เป็นอย่างดี และเป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน กาศลินธุ์พิทยาสรรพ์

3.5 การปรับเปลี่ยนเจตคติครูที่ศึกษานักเรียน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบสนับสนุนระบบเรียนรู้และกิจกรรมนักเรียน ดังนั้น ในการดำเนินการขับเคลื่อน การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำ ถ้ามีการทำความเข้าใจกับครูที่ศึกษานักเรียน ถึง ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีส่วนสนับสนุน ทำให้การ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาศลินธุ์พิทยาสรรพ์ ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ครู และนักเรียน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1.1 การพัฒนาครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาครูที่ศึกษานักเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เช่น การอบรม การประชุม การใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน การศึกษาดูงานจะนำไปสู่การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

1.1.2 การจัดทำคู่มือครูที่ศึกษานักเรียน ในการจัดทำคู่มือครูที่ศึกษานักเรียน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เพราะคู่มือครูที่ศึกษานักเรียน จะเป็นเครื่องมือที่สร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ให้กับครูที่ปรึกษา ดังนั้นจึงควรจัดทำคู่มือครูที่ศึกษานักเรียน แจกให้ครูที่ศึกษานักเรียน ได้ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน ทุกปีการศึกษา

1.1.3 การศึกษาดูงาน การศึกษาดูงานเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาครูที่ศึกษานักเรียน การเปิดโอกาสให้ครูที่ศึกษานักเรียน ได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนต่างๆ จะเป็นการพัฒนาแบบก้าวกระโดด ทำให้ประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลา และได้ประโยชน์มากที่สุดวิธีหนึ่ง

1.1.4 การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน เป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่ง ในการบริหาร ที่จะช่วยทำให้ผู้บริหารโรงเรียนทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันจะเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีให้กับครูและบุคลากรได้เป็นอย่างดี

1.2 การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.2.1 ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างการบริหารงานกลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน ให้มีความสอดคล้องเหมาะสมตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

1.2.2 ควรนำนวัตกรรมเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มาใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อาทิ เครื่องเช็คชื่อการเข้า-ออก โรงเรียน ของนักเรียน เครื่องใช้สำนักงาน กล้องวงจรปิดตามอาคารเรียนทุกอาคารเรียน และสถานที่ที่เป็นจุดเสี่ยงที่นักเรียนอาจจะกระทำความผิดทุกจุดของโรงเรียน เป็นต้น จะช่วยให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบ ทันสมัย สอดคล้องกับสังคมปัจจุบันและสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระดับสหวิทยาเขต เพื่อจะได้ทราบว่าผลการวิจัยที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

2.2 ควรทำการวิจัยการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระดับอำเภอ เพื่อจะได้ทราบว่าผลการวิจัยที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

2.3 ควรทำการวิจัยการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 เพื่อจะได้ทราบว่าผลการวิจัยที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

2.4 ควรทำการวิจัยการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในระดับภาค เพื่อจะได้ทราบว่ามีการวิจัยที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

2.5 ควรทำการวิจัยการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในระดับประเทศ เพื่อจะได้ทราบว่ามีการวิจัยที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY